

سنگ‌های ادراری بسیار رایجند و با وجود ایجاد درد شدید قابل درمان و پیشگیری هستند. این سنگ‌ها اندازه و شکل‌های مختلف دارند و می‌توانند صاف یا ناهموار باشند. سایز آنها می‌تواند از یک شن‌ریزه تا یک توپ گلف متفاوت باشد و ممکن است در هر قسمت از دستگاه ادراری فوقانی و تحتانی ایجاد شود. بعضی سنگ‌ها به نام سنگ‌های شاخ‌گوزنی می‌توانند کاملاً درون کلیه را پر کنند و باعث عفونت کلیه شوند.

سنگ‌های ادراری چگونه تشکیل می‌شود؟

افزایش غلظت بعضی مواد شیمیایی در ادرار می‌تواند باعث ایجاد کریستال شود. وقتی کریستال‌های موجود در ادرار کنار هم قرار گیرند و به اندازه‌ی کافی بزرگ شوند، سنگ‌های ادراری ساخته می‌شود. بیشتر سنگ‌ها از جنس کلسیم می‌باشند؛ مواد شیمیایی دیگری مثل اگزالات، اسیداوریک و سیستین نیز می‌توانند باعث ایجاد سنگ شوند؛ عفونت‌های کلیه و ادراری نیز باعث ایجاد سنگ می‌شوند.

علائم وجود سنگ‌های ادراری چیست؟

نشانه‌ی رایج سنگ‌های ادراری درد ناحیه‌ی پهلوهاست. درد معمولاً شدید است و به کشاله‌ی ران کشیده می‌شود.

وقتی یک سنگ کوچک، هنگام عبور به سمت مثانه در یکی از حالب‌ها گیر کند درد ایجاد می‌شود. وجود سنگ در حالب باعث کندی جریان ادرار می‌گردد؛ ادرار ممکن است در حالب به عقب برگردد و باعث گشادی حالب و کلیه و ایجاد درد شود و در صورت عدم درمان باعث صدمه‌ی طولانی مدت به کلیه و همچنین عفونت گردد، در این صورت می‌تواند باعث ایجاد تب، سوزش ادراری، تهوع و استفراغ شود، خون در ادرار نیز ممکن است وجود داشته باشد.

چگونه سنگ‌های ادراری را تشخیص می‌دهند؟

ابتدا پزشک شرح حال کاملی از شما می‌گیرد. آزمایش خون و نمونه ادرار جهت بررسی وجود عفونت، خون در ادرار و سطح بالای مواد شیمیایی که سبب بروز سنگ‌های کلیه می‌شود گرفته می‌شود. ممکن است به سونوگرافی و سی‌تی‌اسکن شکم هم نیاز باشد.

با کمک آزمون‌های مختلف عکس‌برداری مانند عکس ساده‌ی کلیه، مثانه و حالب، پزشک شما قادر خواهد بود که وجود و محل سنگ را تشخیص دهد.

ممکن است پزشک برای شما از روش دیگری بنام عکسبرداری با تزریق ماده‌ی حاجب (IVP) استفاده کند. این روش توسط تزریق یک ماده به داخل رگ و عکس برداری از کلیه و شکم انجام می‌شود تا بتوان وضعیت سرعت دفع ماده‌ی حاجب از کلیه به ادرار را مشاهده کرد. با این روش اغلب شکل کلیه، حالب، مثانه و محل صحیح سنگ‌ها مشخص می‌گردد.

روش‌های درمانی سنگ‌های ادراری چیست؟

با توجه به علائم، اندازه و جایگاه سنگ، پزشک ممکن است صبر نماید تا سنگ خودش دفع شود. به شما برای کاهش درد شدید مسکن داده خواهد شد. لازم است برای کمک به شستشوی کلیه مایعات کافی بنوشید. به این روش درمان انتظاری گفته می‌شود.

اگر علائم شما خیلی شدید نباشد و یا سنگ ادراری به طور مکرر ایجاد شود، دارو درمانی می‌تواند در بیشتر موارد باعث تغییر در ترکیب ادرار شده و به حل سنگ کمک نماید. در این روش زمان طولانی لازم است و انتخاب مناسبی برای درد شدید یا انسداد ادراری نیست.

اگر درد مقاوم باشد و شما قادر نباشید سنگ را دفع نمائید، درمان دیگری ممکن است لازم باشد. بعضی از سنگ‌ها آنقدر برای خارج شدن بزرگ هستند که باید به قطعات کوچکتر شکسته شوند، با وارد کردن وسیله‌ی مکانیکی یا یک لیزر کوچک از طریق مجرای ادراری به درون مثانه و سپس به داخل حالب می‌توان این کار را انجام داد.

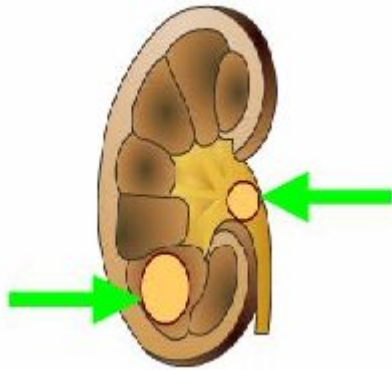

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
مرکز آموزشی درمانی ضیائیان
No U4A

و شما بعد از انجام آن همان روز به خانه می‌روید.

✳ اگر خارج کردن سنگ با روش مشاهده از طریق حالب ممکن نباشد، پزشک شما با جراحی می‌تواند سنگ را خارج نماید. جراحی ممکن است از طریق لاپاراسکوپی و یا برشی در پهلو انجام شود. در این صورت لازم است بستری شوید و مدتی در بیمارستان بمانید.

داروزی سلامتی برای شما مددجوی گرامی

جهت دسترسی به مطالب آموزش سلامت و دانلود

پمفلت‌های آموزش به بیمار
<http://www.ziaeian.ir> و یا
<http://help.tums.ac.ir>
جهت ارائه پیشنهاد و انتقاد
Ziaeian@tums.ac.ir

آشنایی با روشهای تشخیصی و درمانی

سنگ‌های ادراری

بهار ۱۴۰۰
پمفلت آموزشی مددجو

✳ پزشک شما ممکن است روش سنگ‌شکن یا خرد کردن سنگ با امواج ضربه‌ای خارج بدنی را پیشنهاد نماید. در این روش بر روی تختی دراز می‌کشید، دستگاه، امواج ضربه‌ای به سنگ وارد می‌کند و باعث می‌شود که سنگ خرد و کوچک شود تا راحت‌تر بتواند با ادرار خارج گردد. این روش ممکن است نیاز به تکرار داشته باشد. این روشی سرپایی است و شما می‌توانید، بعد از انجام آن همان روز به خانه بروید، لازم به ذکر است حداقل ۲ هفته پس از سنگ‌شکنی جهت ویزیت مجدد به پزشک خود مراجعه کنید.

✳ توجه داشته باشید که ادرار خود را در طول درمان انتظاری یا بعد از سنگ‌شکنی جهت دیدن سنگ یا شن‌ریزه به هنگام دفع، صاف کنید (در درون پارچه‌ای نازک ادرار نمایش دهید) و هر نوع جسم جامد را جهت آزمایش نگهداری کنید و آن را به پزشک جهت تعیین جنس سنگ نشان دهید. بعد از تعیین جنس سنگ، پزشک شما می‌تواند جهت پیشگیری از ایجاد سنگ‌های کلیه، با شما درباره‌ی تغییر در رژیم غذایی و درمان دارویی مشاوره نماید.

✳ بعضی سنگ‌ها سخت هستند و امواج روی آنها بی‌اثر است. اگر سنگ‌شکن موفقیت‌آمیز نباشد یا پزشک آن را پیشنهاد نکند، ممکن است روش‌های دیگری جهت خارج نمودن سنگ به شما توصیه گردد. پزشک می‌تواند توسط یک وسیله‌ی مشاهده‌کننده، از طریق مجرای پیشابراه و مثانه به داخل حالب وارد شود؛ سنگ را پیدا و خارج نماید. این روش معمولاً یک روش درمانی سرپایی است